

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ: ΜΟΛΙΕΡΟΥ:
ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΥΖΥΓΩΝ

Οι καλύτερες κωμωδίες είναι εκείνες που πηγάζουν όχι απ' την κοινωνική ή ταξική ή

γενικά ιδεολογική σάτυρα, αλλά από κείνο το κάτι, το άμετακίνητο, που χρησιμεύει σαν αντίβαρο στις πτήσεις, τις φιλοδοξίες και τις ακαθόριστες τάσεις του ανθρώπου που περιγράφει ή Τραγωδία και που αναπόφευκτα είναι συνδεδεμένες με την ιστορική στιγμή της κάθε εποχής.

Και το αντίβαρο αυτό πρέπει να το πάροουμε όχι με την ξεπερασμένη αντίληψη του γήινου και του ουράνιου, όχι με το διαχωρισμό του σωματικού και ψυχικού, αλλά με την πολυσύνθετη κι' αδιαίρετη έννοια του ανθρώπου και του ανθρώπινου.

Είναι δηλαδή ή Τραγωδία ή έκφραση του ανθρώπινου, των φιλοδοξιών, των τάσεων, των όνειρων και των μυστικών ροπών του ανθρώπου που προσπαθεί να τα στήσει αντίκρου στα στιχεία της φύσεως, είναι δηλαδή ή έκφραση της αιώνιας πάλης του με τη φύση και με τον ίδιο του τον εαυτό σ' ότι αυτή και αυτός προσφέρουν έχθρικό, αδιάφορο, άμετακίνητο και αντίθετα προς την εφήμερη του ανθρώπου βασιλεία, Αιώνιο, είναι δηλαδή ή έκφραση της έφεσής του για την Άθανασία.

Γι' αυτό είναι αδύνατο να φανταστούμε Τραγωδία και τραγικόν ήρωα ξεκολλημένον από το περιβάλλον του, ήρωα δηλαδή που να μην είναι σε απόλυτη συνάρτηση με τους καημούς και τα όνειρα της εποχής του, απομακρυσμένον δηλαδή από το τελευταίο όρόσημο, με το οποίο στοίχισε την ανάντη και ακανθώδη όδο της ιστορίας του ο άνθρωπος της εποχής του. Με το αίμα

καὶ τὴν ἀδιάκοπη καὶ ἀσίγαστη τάση του γιὰ
θυσία καὶ ὀλοκαύτωμα.

Ἡ κωμωδία ἀντίθετα περιγράφει ὄχι τὸ
ἄνθρωπινο, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπο, σ' αὐτὸ δη-
λαδὴ πὺν οἱ αἰσιόδοξοι ἐλπίζουν πῶς ὅσο
πάει καὶ λιγοστεύει καὶ οἱ ἀπαισιόδοξοι πῶς
ὅσο πάει καὶ μεγαλώνει καὶ πὺν εἴτε μεγα-
λώνοντας εἴτε λιγοστεύοντας ὑπάρχει καὶ
ἴσως θὰ ὑπάρχει πάντα στὸν ἄνθρωπο, κάτι
σὰν τὸ βιβλικὸν «σκόλωπα ἐν τῇ σαρκί»,
ὄχι μόνον γιὰ νὰ μὴν ὑπεραίρεται ὁ ἄνθρω-
πος μεταφορικά, ἀλλὰ ἔτσι κυριολεκτικὰ
σὰν πάσσαλος πὺν τὸν κρατεῖ βαθειὰ στε-
ρεωμένο στὴ γῆ καὶ ἴσως, ἴσως—ὡ τί σκληρὴ
καὶ ἀπάνθρωπη σκέψη—σὰν ὁ μόνος του

σύνδεσμος μὲ τὸ αἰώνιο, σὰν ἡ μοναδικὴ
βαρειά, ἀπὸ σάρκα καὶ γῆ, φθαρτὴ του ἀθα-
νασία.

Γι' αὐτὸ καὶ οἱ καλύτερες κωμωδίες σα-
τυροῦντες αὐτὸ τὸ παντοεινὸ στοιχεῖο ἔ-
χουν ἀπήχηση στὸ κοινὸ ὅλων τῶν ἐποχῶν
καὶ στὰ διαφορετικὰ κοινὰ μιᾶς καὶ τῆς
αὐτῆς ἐποχῆς.

Κι' οἱ κωμωδίες τοῦ Μολιέρου ἀκόμη καὶ
οἱ πιὸ ἀδύνατες ἔχουν αὐτὸ τὸ πρωταρχικὸ
προσόν.

Μὲ τὸν Σγαναρέλλο καὶ πιὸ πολὺ μὲ
τοὺς διαδόχους του τὸν Ἀρνόλφ, τὸν συνο-
νόματό του τοῦ Γάμου μὲ τὸ Στανιό, κλπ.
γελοῦν οἱ σημερινοὶ Γάλλοι, οἱ Ἕλληνες,
οἱ Ἀμερικανοί, οἱ κάτοικοι τῆς Μόσχας ὅ-
πως γελοῦσαν οἱ πρόγονοὶ τους καὶ ὅπως
θὰ γελοῦν οἱ ἀπόγονοὶ τους εἴτε Ἕλληνες,
εἴτε Γάλλοι εἴτε Ρῶσοι εἴτε πολῖτες μιᾶς

Εὐρωπαϊκῆς ἢ μιᾶς Ἀσιατικῆς πλάϊ στήν Ἀμερικάνικη Ὀμοσπονδίας μιᾶς ἢ Παγκόσμιας Συμπολιτείας πολίτες λέγονται.

Καὶ οἱ κωμωδίες αὐτὲς ἔχουν κι' ἓνα ἄλλο ἀνεκτίμητο προσόν γιὰ κείνους πού καταπιάνονται μαζί τους: Ὅ,τι δηλαδή σκη- νική ἐρμηνεία καὶ ἂν τοὺς δώσουν, ὅσο ἄπειροι, ἀρχαριοί, τολμηροί, ἐμπνευσμένοι εἴτε στεῖροι, σχολαστικοὶ καὶ στερημένοι ἀπὸ κάθε εἴδους μεγαλοφυΐα κι' ἂν εἶναι οἱ ἐρμηνευτὲς τους, οἱ κωμωδίες αὐτὲς τοὺς βγά- ζουν ἀσπροπρόσωπους.

Γι' αὐτὸ κυρίως καὶ ἡ παράσταση τοῦ Σχολείου τῶν Συζύγων ἀπὸ τὸ θίασο τοῦ Ρεαλιστικοῦ Θεάτρου εἶταν ἀσύγκριτα καλύ- τερη ἀπὸ τὴν προηγούμενη τοῦ Χρυσυφιοῦ τοῦ Ὁ' Νήλ— ὅπως, τηρουμένων πάντα τῶν ἀναλογιῶν καὶ χωρὶς ὁ παραλληλισμὸς νὰ συνεπάγεται καὶ ἀξιολογικὴ κατάταξη τόσο τῶν θιάσων ὅσο καὶ τῶν ἔργων, ὁ θίασος τοῦ Πειραματικοῦ θεάτρου παρουσιάστηκε ἀγνώριστος στήν Ἡρα μὲ τὸ Παγώνι τοῦ Ὁ' Κέζυ μετὰ ἀπὸ τὴν πρωτόγονη ἐμφάνισή του στὰ Ἀγρίμια.

Κυρίως ἀλλ' ὄχι ἀποκλειστικὰ γιὰτι πραγματικὰ ὁ θίασος τῶν νέων τοῦ Ρεαλιστικοῦ Θεάτρου αὐτὴ τὴ φορὰ παρουσίασε μιὰ δε- μένη καὶ συνεπῆ μὲ τὴν ἄποψη τοῦ Σκηνο- θέτη του, παράσταση.

Ἐλλείψεις ὑπῆρχαν πολλές καὶ οἱ πραγματοποιήσεις τοῦ κ. Κοτζιά δὲν στάθηκαν τέτοιες πὺν νὰ πείσουν τέλεια γιὰ τὴν ἄποψή του.

Ἡ Δα Ντ. Σταθάτου στὸ ρόλο τῆς Ἰσαβέλλας τῆς περιορισμένης προστατευόμενης τοῦ Σγαναρέλλου ἔδειξε μεγάλη κατανόηση καὶ χάρη, κι' ἡ Δις Μ. Λαλοπούλου ἔπαιξε μ' ἀνεση κι' εὐστροφία τὴν Λεονώρα τὴν κοκέττα ἀδελφή πὺν ἡ μεγαλοψυχία τοῦ προστάτη της τοῦ Ἄριστου τὴν κατακτάει καὶ τὴν ὑποτάσσει. Κι' ὁ κ. Καραγιώργης εἶταν ἓνας Ἄριστος συμπαθητικός. Ὁ κ. Μῆλας δὲν εἶταν πολὺν πειστικός Ἐραστής Βαλέριος ἀντίθετα μὲ τὸν κ. Σκελά πὺν εἶταν ἓνας ἐξυπνότατος Ἐραστος (ὑπηρέτης), καὶ γενικὰ ὅλοι οἱ ἠθοποιοὶ εἶταν ἓνα καλὸ σύνολο.

Ἐλλείψεις πὺν θὰ περνοῦσαν λιγώτερο ἀπαρατήρητες ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ μεγάλη ἀντίφαση τῆς παρουσίας τοῦ Βεάκη.

Ἄν μιὰ μέτρια παιδικὴ Χορωδία εἶχε τὴν τρομερὴν τύχη νὰ τῆς παρουσιαστῆ ὁ σολίστ ἐθελούσιος, συγκαταβατικός καὶ καλόβολος ὁ μεγάλος Σαλιάπιν, τὸ ἀποτέλεσμα θάταν ἀντίθετο ἀπ' τὶς προσδοκίες τῶν μὲν καὶ τὴν γενναιοφροσύνη τοῦ δέ: θάκαναν δηλαδή καὶ οἱ δύο καὶ οἱ παιδιάστικες φωνές θὰ διαλύονταν στὸ πολύβουο, βαθύφωνο ποτάμι τοῦ πρωτοτραγουδιστῆ καὶ τὸ ποτάμι αὐτὸ—κι' αὐτὸ εἶναι τὸ ἐκπληκτικώτερο—χωρὶς τὴν σκηνικὴ ὑποστήριξη τῶν ἀνάλογων φωνῶν πὺν στὴν περίπτωσή του περνοῦν τόσο ἀπαρατήρητες ἀλλὰ εἶναι καὶ τόσο πολύτιμες ὅπως οἱ ὄχθες γιὰ τὸ πρα-

γματικὸ ποτάμι, θάχανε τὴ μεγαλοπρέπειά του.

Συμβουλὴ ἡ στήλη αὐτὴ δὲν εἶναι οὔτε ἀπὸ ἡλικία οὔτε ἀπὸ εἰδίκευση σὲ θέση νὰ δώσει.

Παράκληση μόνον βγαλμένη ἀπὸ θαυμασμὸ πὺν ἐξικνεῖται στὰ ὅρια τῆς λατρείας καὶ εὐχὴ γιὰ νὰ ξαναγυρίσει τὸ ποτάμι στὶς ὄχθες του θὰ εἶχε νὰ κάνει.